

قرارداد آتی زعفران چیست ؟

ایران به عنوان بزرگ‌ترین تولید کننده زعفران در جهان در بازار جهانی زعفران شناخته شده است و بعد از ایران، اسپانیا در حال رقابت با ایران است و این در صورتی است که تنها علت آن بسته بندی‌های بهتر کشور اسپانیا می‌باشد. برای کمک به رفع این مشکل، معاملات آتی زعفران در بورس ایران راه‌اندازی شد. قراردادهای آتی زعفران برای اولین بار در خرداد سال ۹۷ در بورس کالای ایران راه‌اندازی شد و هدف آن، ایجاد سامانه‌ای برای پوشش ریسک تولید کنندگان ایرانی و شفافیت بیشتر در این بازار بود.

پوشش ریسک به معنای اتخاذ موقعیتی در بازار است که هدف از آن حداقل نمودن یا از بین بردن ریسک ناشی از نوسانات و تغییرات قیمت است. در واقع سرمایه‌گذار می‌تواند با ورود به قرارداد آتی، دارایی خود را به قیمتی مشخص در آینده به فروش رساند. در این صورت نوسانات بازار تأثیری بر قیمت دارایی خریداری شده نخواهد داشت و سرمایه‌گذار این دارایی را در زمان آینده با قیمتی مشخص به فروش خواهد رساند. فرض کنید کشاورزی قصد دارد تا برای سال آینده ۵۱ کیلوگرم زعفران تولید نماید. برای فروش محصول در زمان برداشت دو حالت متصور است؛ حالت اول اینکه کشاورز زعفران خود را پرورش داده و در زمان برداشت به هر قیمتی که محصول را از وی خریدند به فروش برساند یا می‌تواند به قیمتی که در حال حاضر در نظر دارد، محصول خود را در آینده بفروشد. حالت دوم این امکان را به کشاورز می‌دهد تا قیمت فروش محصول خود را از حال برای آینده تعیین کند. در نتیجه کشاورز می‌تواند با ورود به قرارداد آتی زعفران محصول خود را به قیمتی که می‌خواهد در آینده به فروش برساند و با این کار ریسک کاهش قیمت در زمان برداشت محصول را از بین ببرد.

خلاصه ویژگی‌های قرارداد آتی زعفران در جدول شماره ۱ بیان شده است.

جدول شماره ۱: مشخصات قرارداد آتی زعفران

ردیف	موضوع	توضیحات
۱	قرارداد آتی پذیرش شده	قرارداد آتی زعفران
۲	دارایی پایه	زعفران رشته ای بریده ممتاز (نگین) زعفران رشته ای درجه یک (پوشال معمولی)
۳	استاندارد تحویل	
۴	واحد قیمت	ریال به ازای هر گرم
۵	اندازه قرارداد	۱۰۰گرم
۶	حد نوسان قیمت روزانه	حداکثر تا $(\pm 5\%)$ با توجه به قیمت تسویه روز قبل
۷	ماه قرارداد	تمامی ماه های سال به تشخیص شرکت بورس کالای ایران
۸	دوره معاملات	دوره معاملاتی در هر یک از نماد ها در اطلاعیه معاملاتی مربوطه اعلام خواهد شد.
۹	تاریخ تحویل	مطابق تاریخ اعلام شده در اطلاعیه تحویل
۱۰	محل تحویل	نبارهای مد نظر بورس ۱۰ روز قبل از پایان دوره معاملاتی هر نماد توسط بورس اعلام خواهد شد.
۱۱	حداقل تغییر قیمت سفارش	۱۰۰ریال برای هر گرم معادل ۱۰,۰۰۰ریال در هر قرارداد
۱۲	وجه تضمین اولیه	الف) وجه تضمین اولیه با توجه به فرمول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن، تضامین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این فرمول میانگین قیمت های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آتی در دارایی پایه مربوطه تعیین شده است. اگر وجه تضمین محاسبه شده بر اساس فرمول زیر طی ۵ روز کاری متوالی کوچکتر از وجه تضمین جاری باشد، وجه تضمین باید بر اساس فرمول زیر تعدیل شود: A: درصد وجه تضمین اولیه معادل ۲۰٪ B: میانگین قیمت های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آتی دارایی پایه C: برکت تغییرات وجه تضمین معادل صد هزار ریال S: اندازه قرارداد معادل ۱۰۰
۱۳	حداقل وجه تضمین	۷۰٪ وجه تضمین اولیه
۱۴	حداکثر حجم هر سفارش	حداکثر تا ۲۵ قرارداد
۱۵	کارمزد معاملات (از بابت معامله هر قرارداد)	کارمزد کارگزار ۲۰۰۰ ریال کارمزد شرکت بورس کالا ۱۰۰۰ ریال

		حق نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار ۰ ریال جمع کارمزد هر قرارداد تعهدی خرید یا فروش ۳۰۰۰ ریال کارمزد هر خرید و فروش مجموعاً برابر با ۶۰۰۰ ریال
۱۶	کارمزد تسویه و تحویل	۵۰۰۰ ریال بابت هر قرارداد
۱۷	ساعات معامله	شنبه تا چهارشنبه: ۱۰:۰۰ الی ۱۷:۰۰ پنجشنبه ها: ۱۰:۰۰ الی ۱۶:۰۰ آخرین روز معاملاتی: *۱۰:۰۰ الی ۱۵:۳۰
۱۸	نماد کالا	SAFMMYY نماد اختصاری ماه قرارداد MM و سال YY می باشد.
۱۹	سقف مجاز موقعیت های تعهدی بازار	اشخاص حقیقی: ۱۰۰۰ موقعیت خرید و موقعیت فروش اشخاص حقوقی: ۱۰۰۰ موقعیت در هر نماد معاملاتی و قابل افزایش تا ۱۰٪ موقعیت های تعهدی باز در آن نماد در بازار. بازارگردان: ۱۰۰۰ موقعیت در هر نماد معاملاتی و قابل افزایش تا ۲۰٪ موقعیت های تعهدی باز در آن نماد در بازار.
۲۰	اندازه تحویل	حداقل ۱ قرارداد
۲۱	مهلت ارائه گواهی آمادگی تحویل	تا ۱۵ دقیقه پس از اتمام جلسه معاملاتی آخرین روز معاملاتی
۲۲	جریمه ها	الف) جریمه عدم ارائه رسید انبار از طرف مشتریان فروشنده یک درصد ارزش قرارداد براساس قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی است که به نفع خریدار کسر می گردد. همچنین در صورتی که قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی بیشتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری خریدار از فروشنده اخذ می گردد. ب) جریمه عدم واریز وجه ارزش قرارداد بر اساس قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی از طرف مشتریان خریدار، یک درصد ارزش قرارداد می باشد که به نفع فروشنده از حساب مشتری خریدار کسر می گردد و چنانچه قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی کمتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری فروشنده از خریدار اخذ می گردد. ج) در تمامی موارد فوق کارمزد تسویه و تحویل هر دو سر معامله به نفع بورس از مشتری نکول کننده دریافت خواهد شد.
۲۳	سایر شرایط	هر گونه هزینه های مرتبط با انبار تا تاریخ تحویل به عهده فروشنده و پس از تاریخ تحویل به عهده خریدار می باشد.

***نکته: منظور از آخرین روز معاملاتی، روز سررسید هر نماد است.**

جدول شماره ۲: استاندارد تحویل

ردیف	ویژگی ها	زعفران رشته ای بریده ممتاز (نگین)
۱	حداکثر خامه همراه با کلاله (درصد جرمی)	۰،۵
۲	مواد خارجی مربوط به گیاه شامل گردوغبار، ریگ و شن (حداکثر درصد جرمی)	۰،۵
۳	مواد خارجی مربوط به محیط	منفی
۴	رطوبت و مواد فرار (حداکثر درصد جرمی)	۸
۵	حداقل پیکروکروسین براساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۵۷ نانومتر)	۸۵
۶	مقدار سافرانال براساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۳۳۰ نانومتر)	۲۰-۵۰
۷	حداقل کروسین براساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۴۴۰ نانومتر)	۲۳۰
۸	استخراج و تشخیص رنگ های افزودنی	منفی
۹	وضعیت ظاهری	قلم متوسط، رنگ قرمز روشن، نگین شکسته در حد طبیعی
۱۰	مقدار گرده	منفی
۱۱	طعم و عطر : مخصوص خود، کمی تلخ مزه و تند و عاری از هرگونه طعم و بوی خارجی	
۱۲	وضعیت ظاهری : در اثر رطوبت یا خشک کردن به هم چسبیده نباشد. زعفرانی پذیرش می شود که عاری از وجود قارچ و کپک حشرات، پر، موم، نخ و ریگ و شن که با چشم غیر مسلح قابل رویت باشد	
۱۳	نمونه برداری : براساس استاندارد ملی ایران به شماره ۳۶۵۹	
۱۴	روش آزمون : براساس استاندارد ملی ایران به شماره ۲-۲۵۹	

یادآوری ۱: ویژگی های میکروبیولوژی زعفران باید با استاندارد ملی ایران به شماره ۵۶۸۹ مطابقت داشته باشد.

یادآوری ۲: استفاده از هر گونه افزودنی مانند رنگ های افزودنی در زعفران مجاز نمی باشد.

یادآوری ۳: ویژگی های شیمیایی به شرح جدول فوق بررسی شده و سایر مشخصات مورد ارزیابی قرار نمی گیرد.

لازم به ذکر است استاندارد فوق مطابق با مشخصات کیفی گواهی سپرده زعفران رشته ای بریده ممتاز (نگین) بورس کالای ایران می باشد.

یکی از ویژگی های اصلی یک قرارداد آتی، اندازه هر قرارداد است. در قراردادهای آتی زعفران، اندازه هر قرارداد توسط بورس تعیین می شود و سرمایه گذاران صرفاً می توانند مضرب های صحیحی از این مقدار را مورد معامله قرار دهند. در حال حاضر، اندازه قراردادهای آتی زعفران در بورس کالا، ۱۰۰ گرم زعفران رشته ای بریده ممتاز است. به عبارتی سرمایه گذاران طی انجام خرید یا فروش یک قرارداد آتی زعفران، ۱۰۰ گرم خریداری نموده یا به فروش

شرکت کارگزاری
بانک آینده

می‌رسانند. با توجه به اینکه هر قرارداد شامل ۱۰۰ گرم زعفران است، بنابراین اگر سرمایه‌گذاری قصد خرید یا فروش ۶ کیلو زعفران را در معاملات آتی زعفران داشته باشد، می‌بایست ۶۰ قرارداد آتی زعفران خرید کرده یا به فروش برساند.

حداقل تغییر قیمت سفارشات (tick price)

در وارد کردن قیمت سفارشات، در سامانه معاملات آتی با یک محدودیت روبرو هستیم. به این صورت که قیمت‌های وارد شده به سیستم باید حتماً مضرباً از یک عدد که توسط بورس تعیین شده، باشد. در واقع تغییر قیمت‌ها در آتی زعفران باید ۱۰ تومان به ۱۰ تومان انجام شود. به عنوان مثال اگر معامله‌گری قصد وارد کردن سفارشی با قیمت ۵۹,۶۵۳ ریال دارد، ناچار است سفارش خود را بر روی یکی از قیمت‌های ۵۹,۶۰۰ و یا ۵۹,۷۰۰ قرار دهد. حداقل قیمت تغییر سفارش در بازارهای مختلف متفاوت است و با توجه به شرایط بازار تعیین می‌گردد. در قرارداد آتی سکه، حداقل تغییر قیمت سفارش در بازار آتی ۵۰۰ تومان تعیین شده است اما این مقدار در قراردادهای آتی زعفران ۱۰ تومان است.

سقف موقعیت تعهدی باز

همچنین بر اساس دستورالعمل اجرایی معاملات آتی اتخاذ موقعیت‌های تعهدی باز با محدودیت‌هایی روبرو است، به این معنی که یک مشتری مجاز نیست بیش از حد معینی که توسط هیئت پذیرش تعیین می‌شود، موقعیت تعهدی اخذ کند. هم‌اکنون سقف موقعیت‌های تعهدی برای مشتریان حقیقی و حقوقی به شرح زیر است.

مشتریان حقیقی:

مشتریان حقیقی مجازند در هر نماد معاملاتی (سررسید فعال) (حداکثر ۱۰۰۰ موقعیت تعهدی خرید و موقعیت فروش) اخذ نمایند.

مشتری حقوقی:

اشخاص حقوقی مجاز هستند که ۱۰۰۰ موقعیت در هر نماد معاملاتی اخذ نمایند و این تعداد می‌تواند تا ۱۰ درصد موقعیت‌های تعهدی باز کل بازار افزایش یابد.

آشنایی با موقعیت تعهد خرید و فروش در قرارداد آتی زعفران

صطلاحاً گفته می‌شود کسی که در بورس، قرارداد آتی را می‌خرد و خود را متعهد به خرید دارایی پایه در تاریخ معین می‌نماید، موقعیت تعهدی خرید اختیار نموده‌است و کسی که در بورس، قرارداد آتی را می‌فروشد و خود را متعهد به فروش دارایی پایه در تاریخ معین می‌نماید، موقعیت تعهدی فروش اختیار نموده‌است.

به طور مثال در نظر بگیرید، یک کشاورز برای ماه آینده زعفران خود را برداشت می‌کند، وی قصد دارد محصول خود را از قرار هر گرم ۸۰،۰۰۰ به فروش برساند اما نگران آن است که در ماه آینده به دلیل افزایش عرضه، قیمت زعفران کاهش یابد. در نتیجه با اتخاذ موقعیت تعهدی فروش در قرارداد آتی زعفران، قیمت فروش محصول خود را برای ماه آینده تثبیت می‌کند. همانطور که ملاحظه کردید، کشاورز با فروش قرارداد آتی زعفران، خود را متعهد به فروش زعفران در تاریخ مشخصی از ماه آینده نمود. (موقعیت تعهدی فروش)

از طرفی یک شرکت تولیدکننده داروهای گیاهی برای ماه آینده به زعفران نیاز دارد، این شرکت نگران افزایش قیمت زعفران در آینده است چرا که می‌بایست هزینه‌های تولید خود را کنترل نماید بنابراین با اتخاذ موقعیت تعهدی خرید در قراردادهای آتی زعفران، اقدام به خرید نموده و از این طریق ریسک نوسانات قیمت را از بین خواهد برد چرا که قیمت خرید زعفران را از حالا برای ماه آینده تثبیت کرده‌است. همانطور که ملاحظه کردید این شرکت با خرید قرارداد آتی زعفران، خود را متعهد به خرید زعفران در تاریخ مشخصی از ماه آینده نمود. (موقعیت تعهدی خرید)

منظور از اهرم مالی در قراردادهای آتی زعفران چیست؟

معاملات قراردادهای آتی دربرگیرنده ریسک بالایی بوده و به معامله‌گران فرصت به دست آوردن سود زیادی را می‌دهد. بدین معنی که سرمایه گذار با اندکی سرمایه قادر است دارائی زیادی را تحت کنترل خود درآورده و با پرداخت مبلغ ناچیزی از کل ارزش یک کالا وارد یک قرارداد آتی می‌شود.

فرض کنید ۶۰ هزار تومان پول دارید، در حال حاضر قیمت هر گرم زعفران در بازار نقدی ۶۰۰۰ تومان می‌باشد در نتیجه شما می‌توانید با پول خود ۱۰ گرم زعفران از بازار نقدی تهیه نمایید. از طرفی در حال حاضر قرارداد آتی زعفران با سررسید تیر ۹۷ با وجه تضمین اولیه آن ۶۰ هزار تومان و اندازه هر قرارداد ۱۰۰ گرم قابل معامله می‌باشد. در این صورت شما با پول خود، می‌توانید با خرید یک قرارداد آتی زعفران، ۱۰۰ گرم زعفران را تحت کنترل خود درآورید. همچنین اگر در پایان روز معاملاتی که شما اقدام به خرید قرارداد آتی زعفران نموده‌اید،

قیمت تسویه نسبت به روز قبل ۶۰ تومان افزایش یابد. با در نظر گرفتن اینکه اندازه قرارداد ۱۰۰ گرم می‌باشد، کل سود شما ۶۰۰۰ تومان خواهد بود.

عوامل موثر بر قیمت زعفران

ایران بزرگترین تولید کننده زعفران در جهان بوده و علاوه بر آن بخش عمده محصول زعفران ایران صادر می‌گردد. بنابراین با در نظر گرفتن این موضوع مهمترین عوامل موثر بر قیمت زعفران را می‌توان به ترتیب زیر دسته بندی نمود:

- نوسانات نرخ ارز
- تقاضای جهانی و داخلی زعفران
- عرضه زعفران
- قوانین و مقررات
- تعرفه های گمرکی کشورهای وارد کننده زعفران
- میزان عرضه کشورهای رقیب در بازار

نوسانات نرخ ارز

ایران با تولید بیش از ۹۰ درصد از زعفران جهان، تولیدکننده برتر این محصول می‌باشد و علاوه بر آن بخش عمده محصول زعفران ایران صادر می‌گردد (مطابق آمار اتاق بازرگانی در سال ۹۶ میزان کل صادرات زعفران کشور ۲۰۷ تن به ارزش ۲۹۰ میلیون دلار بوده است). لذا هر گونه نوسان نرخ ارز در کشور، قیمت این کالا را تحت تاثیر قرار خواهد داد. همچنین نوسانات نرخ ارز در بلند مدت اثرات مثبتی بر تقاضای صادرات ایران داشته‌است؛ مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که نرخ ارز در مقایسه با سایر متغیرها، بیشترین تاثیر را بر قیمت های صادراتی زعفران داشته است.

تقاضای جهانی و داخلی زعفران

با توجه به اینکه تقریباً ۸۰ درصد زعفران صادر می‌گردد از این رو بدیهی است تغییرات نرخ ارز، هزینه حمل و نقل هوایی که عمده محصول بدین وسیله صادر می‌گردد، سیاست های تعرفه ای کشورهای واردکننده و تحولات مربوط به صنایع مرتبط با زعفران در این کشورها به عنوان بخشی از عوامل تعیین کننده قیمت های صادراتی بر میزان تقاضای آنها برای صادرات زعفران تأثیر گذار خواهد بود.

از طرفی دیگر با توجه به اینکه زعفران در بسیاری از کشورها به عنوان یک کالای لوکس در نظر گرفته می شود بنابراین در صورت وقوع بحران های جهانی و کاهش قدرت خرید مصرف کنندگان خارجی، تقاضا برای این محصول و قیمت آن تحت تاثیر قرار خواهد گرفت.

عوامل موثر بر عرضه زعفران

* شرایط جوی

شرایط جوی و آب و هوایی یکی از عوامل مؤثر بر قیمت زعفران در بازار می باشد. پیاز زعفران به سرما حساس است و از اینرو در صورت برودت هوا، یخ زدگی و یا سرمازدگی با توجه به صدمه دیدن پیاز زعفران، میزان عرضه این محصول در بازار کاهش یافته و در نتیجه قیمت آن در بازار افزایش خواهد یافت.

علاوه بر این وقوع خشکسالی نیز علی رغم اینکه زعفران به آب کمی نیاز دارد، در پاره ای از موارد به کاهش عرضه و در نتیجه افزایش قیمت محصول منجر گردیده است.

* یارانه ها و بیمه های کشاورزی

فعالیت های کشاورزی به دلیل متغیر بودن شرایط جوی و محیطی، فعالیتی همراه با ریسک محسوب شده و همواره تولید کنندگان با خسارات ناشی از حوادث قهری و بلایای طبیعی رو به رو هستند که موجب می شود همواره نگران عملکرد اقتصادی و بازپرداخت هزینه های مختلف باشند.

بیمه محصولات کشاورزی کمک می کند تا کشاورزان برنامه های مدیریتی و استراتژی های پایداری را برای کاهش ریسک به کار ببرند. این امر موجب ایجاد امنیت تولید و سرمایه گذاری در بخش کشاورزی می شود.

* قیمت زمین و دسترسی به آب

این گیاه تنها دوبار در سال اول آبان ماه (قبل از محصول دهی) و اوایل آذرماه (در پایان محصول دهی) به آب نیاز دارد و تا بهار، آب باران و برف برای آن کافی است. هر چه قیمت زمینی که زعفران در آن کشت می شود بالاتر باشد، قیمت محصول زعفران هم بالاتر خواهد بود.

* نهاده های کشاورزی

قیمت نهاده های کشاورزی مانند انواع کودهای شیمیایی و حیوانی، مواد دفع و کنترل آفات، ماشین آلات کشاورزی و نیروی کار در قیمت این محصول و در نتیجه عرضه آن موثر است. به رغم سختی کار برداشت زعفران، با وجود پیشرفتهای زیاد تکنولوژی، محصول زعفران هنوز در تمامی ابعاد به صورت سنتی اداره می شود. کاشت، داشت، برداشت و حتی روش خشک کنی محصول زعفران نیز سنتی است که این امر موجب بروز مشکلات فراوانی برای

تولید و عرضه این محصول میباشد. هر چند تولید زعفران نیاز به ماشین آلات سنگین ندارد، اما استفاده از ماشین آلات سبک کشاورزی و ابزارهای مدرن خشک کردن و بسته بندی در مزارع زعفران، با توجه به اهمیتی که این محصول در تجارت خارجی ایران و کسب درآمد ارزی و نیز افزایش درآمد کشاورزان دارد، امری اجتناب ناپذیر به نظر می رسد.

* قوانین و مقررات بازار

به طور کلی سیاست های گمرکی، صادراتی، جوایز صادراتی، خرید تضمینی و حتی مالیاتی نیز در برهه هایی از زمان بر بازار زعفران تأثیر گذاشته است.

* تعرفه های گمرکی کشورهای وارد کننده زعفران

با توجه به اینکه بخش اعظم زعفران ایران صادر می گردد از اینرو نرخ تعرفه های وارداتی کشورهای مقصد تأثیر زیادی بر قیمت زعفران و صادرات آن خواهد داشت.

* میزان عرضه کشورهای رقیب در بازار

علی رغم اینکه ایران تولیدکننده و صادرکننده اصلی بازار زعفران در جهان است اما با توجه به سودآوری مناسب این محصول، کشورهای دیگری که در این حوزه فعالیت دارند سیاست گذاری و سرمایه گذاری قابل توجهی جهت افزایش سهم خود در بازار جهانی این محصول انجام داده اند. این موضوع نه تنها جایگاه ایران در بازار را با چالش مواجه خواهد نمود بلکه با توجه به افزایش عرضه این محصول به نوسانات احتمالی در قیمت آن دامن خواهد زد.

نحوه محاسبه قیمت تسویه روزانه در قرارداد آتی زعفران

در فرآیند محاسبه قیمت تسویه روزانه، تفاوت قیمت تعهد شده در قرارداد آتی با قیمت تسویه روزانه محاسبه شده و متناسب با اندازه قرارداد، توسط اتاق پایاپای به حساب عملیاتی مشتری در صورت سود، واریز یا در صورت زیان از آن حساب کسر می شود.

قیمت تسویه روزانه، میانگین قیمت معاملات انجام شده، طی نیم ساعت پایانی آخرین جلسه معاملاتی طی آن روز است. چنانچه حجم معاملات انجام شده در نیم ساعت پایانی کمتر از ۲۰ درصد حجم معاملات آن روز باشد، قیمت تسویه بر اساس میانگین قیمت معاملات انجام شده طی ۱ ساعت پایانی آخرین جلسه معاملاتی محاسبه می شود.

چنانچه حجم معاملات در یک ساعت پایانی کمتر از ۲۰ درصد حجم کل معاملات آن روز باشد، محاسبه قیمت تسویه بر اساس میانگین کل قیمت معاملات انجام شده در آن روز محاسبه می شود.

نماد زعفران:

در حال حاضر دو نوع زعفران مورد تأیید بورس کالای ایران است یک زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (نگین) و دیگری زعفران رشته‌ای درجه یک (پوشال معمولی) تعیین شده که بر اساس استاندارد مشخص شده از سوی بورس کالا مشخص می‌شوند (مشخصات دقیق فنی خود زعفران را می‌توانید در سایت www.ime.co.ir مشاهده کنید).

نماد قراردادهای آتی زعفران نگین به صورت **SAFMMYY** و قرارداد آتی پوشال معمولی به صورت **OSFMMYY** است که در آن MM ماه سررسید و YY سال سررسید است. به عنوان مثال نماد SAFSH97 بیانگر تاریخ سررسید ماه شهریور و سال ۹۷ برای قرارداد نگین می‌باشد. در صورتی که نیاز به تحویل فیزیکی شود (تا سررسید نگهداری کنید موقعیت فروش و یا خرید خود را) مبلغ ۱۵۰۰۰ تومان بابت هزینه بررسی کیفیت کالا باید پرداخت کنید و همچنین در صورت اتخاذ موقعیت فروش، روزانه ۱ ریال بابت هزینه انبارداری هر گرم از وجه تضمین فروشنده کسر خواهد شد و برای موقعیت خرید نیز همین مقدار در زمان تحویل از انبار باید پرداخت کنید. حداقل میزان قرارداد برای خرید و فروش فیزیکی در سررسید نیز ۵۰۰ گرم است. انبار محل تحویل از طرف سازمان بورس کالا، ۱۰ روز قبل از سررسید اعلام می‌شود.

★ مشخصات قرارداد آتی زعفران

✓ اندازه هر قرارداد: ۱۰۰ گرم

✓ دامنه نوسان: ۴٪ روزانه

✓ کارمزد خرید و فروش:

❖ کارمزد معاملات قراردادهای آتی

کارمزد تسویه و تحویل	کارمزد معاملات (از بابت معامله هر قرارداد)	
۰/۰۰۰۴ ارزش هر قرارداد بر حسب آخرین قیمت تسویه	۰/۰۰۰۴ ارزش هر قرارداد	کارگزار
۰/۰۰۱ ارزش هر قرارداد بر حسب آخرین قیمت تسویه	۰/۰۰۰۲ ارزش هر قرارداد	بورس کالا
-	۰/۰۰۰۸ ارزش هر قرارداد	حق نظارت سازمان
۰/۰۰۱۴ ارزش هر قرارداد بر حسب آخرین قیمت تسویه	۰/۰۰۰۶۸ ارزش هر قرارداد	جمع

❖ کارمزد معاملات قراردادهای اختیار معامله

کارمزد تسویه و تحویل	کارمزد معاملات (از بابت معامله هر قرارداد)	
۰/۰۰۰۴ ارزش بازار دارایی پایه هر قرارداد در سررسید	۰/۰۰۰۸ ارزش هر قرارداد	کارگزار
۰/۰۰۱ ارزش بازار دارایی پایه هر قرارداد در سررسید	۰/۰۰۰۴ ارزش هر قرارداد	بورس کالا
-	۰/۰۰۰۱۶ ارزش هر قرارداد	حق نظارت سازمان
۰/۰۰۱۴ ارزش بازار دارایی پایه هر قرارداد در سررسید	۰/۰۰۱۳۶ ارزش هر قرارداد	جمع

✓ وجه تضمین اولیه: (وجه تضمین اولیه مقدار پولی است که معامله‌گر باید در حساب خود نزد کارگزار خود داشته باشد تا بتواند موقعیت خرید یا فروش اتخاذ کند)

چطور در بازار آتی زعفران معامله کنیم و سود دریافت کنیم؟

اولین گام برای انجام معاملات آتی زعفران، اخذ کد معاملات آتی است. کسانی که کد معاملات مشتقه (آتی سکه) دارند، نیازی به کدگیری مجدد نداشته و با همان کد می‌توانند به معاملات آتی زعفران بپردازند.

نحوه دریافت کد معاملات مشتقه (آتی سکه)

پس از دریافت کد معاملاتی، هر فرد می‌تواند با افزایش موجودی حساب عملیاتی خود به میزان لازم، به معامله بپردازد. برای این کار، کافی است وارد سامانه آنلاین (آسا یا صحرا) شده و با انتخاب نماد زعفران سررسید شهریور

با نماد SAFSH97 یا سررسید آبان با نماد SAFAB97 اقدام به خرید یا فروش زعفران نمایند. لازم به ذکر است معاملات زعفران (همانند معاملات آتی سکه) از طریق تلفنی نیز قابل انجام است.

چگونه در بازار آتی زعفران معامله کنیم و به سود برسیم؟ نکته ۱: حساب عملیاتی قراردادهای آتی زعفران و سکه یکسان است و حساب مجزایی برای هر یک وجود ندارد.

مانند هر بازاری، در این بازار نیز با خرید در قیمت‌های پایین و فروش در قیمت‌های بالا می‌توان سود نمود. البته این بازار دوطرفه است؛ یعنی بدون داشتن هیچ زعفرانی می‌توان موقعیت فروش گرفت و پس از کاهش قیمت، با اخذ موقعیت خرید در این بازار به سود رسید.

نکته ۲: در این بازار لازم نیست حتماً محصول زعفران داشته باشید. همچنین شما می‌توانید قبل از موعد قرارداد، با اخذ موقعیت معکوس (اگر خرید دارید، بفروشید و اگر فروش دارید، بخرید) از بازار خارج شوید.

نکته ۳: تولیدکنندگان زعفرانی که محصول فیزیکی زعفران دارند، می‌توانند در این بازار موقعیت فروش گرفته و سپس هنگام موعد قرارداد، زعفران را به انبار تحویل بدهند.

فرآیند انجام معاملات آتی و نحوه محاسبه سود و زیان مشتری

واریز وجه تضمین اولیه به حساب عملیاتی

۱. ارائه سفارش خرید و یا فروش به کارگزار مربوطه و اتخاذ موقعیت تعهدی خرید یا فروش در بازار معاملات آتی
۲. انجام معاملات روزانه بر روی موقعیت‌های معاملاتی اخذ شده به نحوی که مشتری می‌تواند تا زمان سررسید قرارداد به دفعات، کالا را خرید و فروش کرده و با توجه به نرخ‌های روز از سود مورد نظر بهره مند شود.

شرکت کارگزاری
بانک آینده

لازم به ذکر است در پایان هر روز معاملاتی پس از محاسبه قیمت تسویه روزانه، عملیات به روز رسانی حسابها انجام می‌شود. بدین معنی که تفاوت قیمت تعهد شده در قرارداد آتی با قیمت تسویه روزانه محاسبه شده و متناسب با اندازه قرارداد، توسط اتاق پایاپای به حساب عملیاتی مشتری در صورت سود، واریز یا در صورت زیان از آن حساب کسر می‌شود.

مثال:

روز	قیمت تسویه
اول	۶۱۰۰
دوم	۶۲۰۰
سوم	۶۱۵۰

یک مشتری یک قرارداد آتی زعفران به قیمت هر گرم ۶۰۰۰ تومان خریداری می‌کند نحوه محاسبه سود و زیان او در طی سه روز بعدی به صورت زیر می‌باشد (اندازه قرارداد آتی زعفران ۱۰۰ گرم می‌باشد و برای سادگی کارمزد معاملات صفر فرض شده است)؛

محاسبات سود و زیان

روز اول	سود(زیان)	محاسبات	توضیحات
اول	۱۰,۰۰۰	$(۶۱۰۰ - ۶۰۰۰) \times ۱۰۰$	قیمت تسویه محاسبه شده بالاتر از قیمت خرید وی می‌باشد، در نتیجه وی به عنوان خریدار سود برده است.
دوم	۱۰,۰۰۰	$(۶۲۰۰ - ۶۱۰۰) \times ۱۰۰$	مشتری موقعیت تعهدی خرید خود را باز نگه داشته است، و قیمت تسویه محاسبه شده روز جاری از روز قبل بالاتر است در نتیجه مشتری به عنوان خریدار سود برده است.
سوم	-۵,۰۰۰	$(۶۱۵۰ - ۶۲۰۰) \times ۱۰۰$	مشتری موقعیت تعهدی خرید خود را باز نگه داشته است. قیمت تسویه روز جاری نسبت به روز قبل کاهش یافته است در نتیجه وی به عنوان خریدار ضرر کرده است.
کل سود و زیان	۱۵,۰۰۰		مجموع سود و زیان وی در طی این سه روز ۱۵,۰۰۰ تومان بوده است. که در واقع همان اختلاف بین قیمت خرید در روز اول یا قیمت تسویه روز سوم می‌باشد. $(۶۱۵۰ - ۶۰۰۰) \times ۱۰۰ = ۱۵,۰۰۰$

نحوه تحلیل بازار آتی زعفران

در بازار آتی زعفران نیز می‌توان با استفاده از داده‌های موجود، تحلیل‌های تکنیکال و بنیادی انجام داد. داده‌های معاملاتی در بخش تکنیکال سامانه آنلاین آسا و یا داده‌های پارس رسا موجود است و می‌توان با استفاده از آن تحلیل تکنیکال نمود. در تحلیل بنیادی نیز باید بر عرضه و تقاضا، تغییرات نرخ دلار، قوانین و مقررات، تعرفه‌های کشورهای واردکننده زعفران و ... تسلط کافی داشت. برای مثال، برای بررسی میزان عرضه باید میزان تولید زعفران را در هر دوره پیگیری نمود. از سوی دیگر میزان تقاضا با میزان مصرف داخلی و میزان صادرات ارتباط دارد. انتخاب شیوه‌ی تحلیل به شخص و میزان تسلط او بستگی دارد و نمی‌توان با قطعیت اظهار نظر کرد.

نحوه آربیتراژ در بازار قرارداد آتی زعفران

در بازار آتی زعفران با استفاده از آربیتراژ نیز می‌توان سود نمود؛ یعنی گواهی سپرده زعفران را باقیمت پایین از بازار بورس اوراق بهادار خرید نمود و در بازار آتی، قرارداد زعفران را باقیمت بالاتر به فروش رساند و از تفاوت بین دو بازار کسب سود کرد. در ادامه در این خصوص توضیحات بیشتری داده می‌شود.

برای ورود به فرایند تحویل قراردادهای آتی زعفران می‌بایست حداقل ۱۰ قرارداد داشت. بر این اساس برای آربیتراژ می‌بایست حداقل ۱۰ قرارداد فروش در بازار آتی گرفت و در بازار گواهی سپرده زعفران ۱۰۰۰ واحد (هر واحد یک گرم) خرید نمود. برای درک بهتر موضوع به مثال زیر توجه نمایید.

قیمت آتی زعفران هر گرم ۷۸۰۰ تومان

قیمت گواهی سپرده زعفران نگین زرین هر گرم ۶۳۰۰ تومان

وجه تضمین آتی زعفران ۲۰۰۰۰۰ تومان

کل سرمایه به کار گرفته‌شده: مبلغ موردنیاز برای خرید ۱۰۰۰ گرم گواهی سپرده زعفران

(فرمول‌ها از چپ به راست نوشته شده است)

$$(۶,۳۰۰ \times ۱,۰۰۰) + (۲۰۰,۰۰۰ \times ۱۰) = ۸,۳۰۰,۰۰۰$$

سود ناخالص حاصل از آربیتراژ:

$$\text{تومان } ۱,۵۰۰,۰۰۰ = (۶۳۰۰ - ۷۸۰۰) \times ۱۰۰۰ = \text{تفاوت قیمت گواهی سپرده و قرارداد آتی}$$

درصد سود ناخالص:

$$۱,۵۰۰,۰۰۰ \div ۸,۳۰۰,۰۰۰ = ۱۸,۰۷\%$$

فرض کنیم در روز ۲۳ خرداد این آربیتراژ صورت بگیرد و قرارداد آتی زعفران در روز ۲۰ شهریور سررسید شود؛ یعنی ۹۰ روز (۳ ماه) تا سررسید باقی مانده است. در واقع طی ۳ ماه سودی ۱۸,۰۷ درصدی بدون ریسک نصیب سرمایه‌گذار می‌شود. هر چه فاصله بین قیمت گواهی سپرده و قیمت آتی بیشتر باشد، سود حاصل از آربیتراژ بیشتر می‌شود. توجه نمایید برای محاسبه سود خالص می‌بایست هزینه خواب سرمایه را نیز از میزان سود کسر نمود.

معامله گران برای آربیتراژ کردن می‌بایست دو نکته را مدنظر قرار بدهند. اول افزایش وجه تضمین طی دوره تا سررسید و دوم افزایش قیمت در بازار آتی و امکان کال مارجین شدن فروشندگان. فروشندگان هنگام اخذ موقعیت و آربیتراژ می‌بایست برای این دو مورد مدیریت سرمایه داشته باشند.